

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

О.В.Харитонов, Т.А. Коляда

ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Нормативне забезпечення місцевого самоврядування»
(для студентів 3 курсу денної і заочної форм навчання
напряму підготовки бакалавра **0502 “Менеджмент”**
спеціалізації «Менеджмент організацій місцевого самоврядування» і «Менеджмент
організацій міського господарства»)

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Нормативне забезпечення місцевого самоврядування» (для студентів 3 курсу денної і заочної форм навчання напряму підготовки бакалавра 0502 “Менеджмент” спеціалізації «Менеджмент організацій місцевого самоврядування» і «Менеджмент організацій міського господарства») / Укл.: Харитонов О.В., Коляда Т.А.- Харків: ХНАМГ, 2009.-48 с.

Укладачі О.В.Харитонов
Т.А. Коляда

Рецензент: канд. юрид. наук, доцент Венедіктов С.В.

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності, протокол № 8 від 15.04 2009 року

ЗМІСТ

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
1.1. Мета, предмет і місце дисципліни.....	4
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	8
1.5 Анотація програми навчальної дисципліни.....	9
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
2.1 Кваліфікаційні вимоги до студентів.....	11
2.2 Тематичний план навчальної дисципліни.....	13
2.3 Зміст навчальної дисципліни за змістовими модулями та темами.....	14
2.4 План лекційного курсу.....	18
2.5 Плани семінарських (практичних) занять.....	20
2.6 Індивідуальне навчальне завдання.....	31
2.7 Самостійна робота студентів.....	38
2.8 Контрольні запитання для самоперевірки.....	40
2.9 Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	42
2.10 Рекомендована література.....	43

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальну дисципліну «Нормативне забезпечення місцевого самоврядування» віднесено до групи нормативних дисциплін напряму підготовки бакалавра за напрямом підготовки «Менеджмент та адміністрування» спеціальностей «Менеджмент організацій місцевого самоврядування» і «Менеджмент організацій міського господарства» усіх форм навчання.

Програма навчальної дисципліни складена на основі:

- СВО ХНАМГ: ОКХ бакалавра напряму підготовки 0502 – «Менеджмент» 2002 р.;
- СВО ХНАМГ: ОПП підготовки бакалавра напряму 0504 – 0502 – «Менеджмент» 2002 р.;
- СВО ХНАМГ: Навчальні плани підготовки бакалавра напряму підготовки 0502 – «Менеджмент» 2006 р.

Програма ухвалена на засіданні кафедри правового забезпечення господарської діяльності ХНАМГ (протокол № 8 від 15.04.2009 р.).

1.1 Мета, предмет та місце дисципліни

Мета вивчення: оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками організації та управління системами місцевого самоврядування

Предмет вивчення у дисципліні: конституційні, правові, територіальні, організаційні, соціальні, матеріальні, фінансові основи місцевого самоврядування; принципи, завдання, функції, сфера компетенції, повноваження, відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
Правознавство Господарське право	Менеджмент Основи зовнішньоекономічної діяльності

1.2 ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ (ЗМІСТ) ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. **НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ** 3 / 108

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1. Муніципальне право як галузь права, учбова дисципліна та наука. Місцеве самоврядування в Україні: організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування

1. Поняття муніципального права. Джерела та система муніципального права. Муніципально-правові відносини. Зарубіжний досвід місцевого самоврядування.
2. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. Принципи, функції, основи та гарантії місцевого самоврядування в Україні.
3. Система і будова місцевих рад. Форми та методи діяльності місцевих рад. Служба в органах місцевого самоврядування.
4. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників.

ЗМ 1.2. Організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад.

1. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад.
2. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах і виборчих округах: форми, методи та гарантії діяльності.

3. Порядок формування, будова, форми і методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад.

4. Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад. Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад.

ЗМ 1.3. Організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.

1. Основи організації та діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.

2. Організація підготовки і проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної республіки Крим.

3. Організаційна будова та функції Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.

4. Організація роботи органів і посадових осіб Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.

5. Форми і методи діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.

1.3 ОСВІТНЬО - КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально- побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Репродуктивний рівень: Застосовувати знання з НЗМС в управлінні діяльністю підприємства з урахуванням вимог законодавчих та підзаконних актів	Виробнича	Управлінська
Алгоритмічний рівень: Здійснювати законодавче забезпечення планування виробництва, мотивації і контролю функціонування підприємства з урахуванням нормативних факторів сфери місцевого самоврядування	Виробнича	Управлінська
Евристичний рівень: Ураховуючи знання, вміння та навички з правознавства, приймати оптимальні правові рішення, забезпечити кваліфіковане застосування як підприємством, та і його колективом	Виробнича	Управлінська

1.4. РЕКОМЕНДОВАНА ОСНОВНА НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

1. Воронов М. П. Місцеве самоврядування та його акти: Навч. посібник. - К.: Право, 1992. - 137 с.

2. Муніципальне право України: Підручник / В.Ф. Погорілко, О.Ф. Фрицький, М.О. Баймуратов та ін. – К.: Хрінком Інтер, 2001. – 352 с.

3. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. С.Г. Серьогіної. – Х.: Право, 2005. – 256с.

1.5 АНОТАЦІЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Мета вивчення: засвоєння майбутніми фахівцями базової системи знань в сфері нормативного забезпечення місцевого самоврядування

Предмет вивчення у дисципліні: впорядкована сукупність знань, що являє собою фундаментальні поняття права, покладені в основу нормативного забезпечення місцевого самоврядування

Змістові модулі: муніципальне право як галузь права, учбова дисципліна та наука, місцеве самоврядування в Україні: організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування, організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад, організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.

NORMATIVE PROVIDING OF LOCAL SELF-GOVERNMENT

Purpose of study: mastering future specialists of the base system of knowledges in the field of the normative providing of local self-government

The article of study is in discipline: well-organized aggregate of knowledges, being fundamental concepts right, fixed in basis of the normative providing of local self-government

Rich in content modules: municipal right as field of law, educational discipline and science, local self-government in Ukraine: organization of work of representative organs and public servants of local self-government, organization of work of deputies and executive branches of local advices, organization of work of Supreme Soviet and Council of Ministers of Autonomous Republic Crimea.

НОРМАТИВНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ

Цель изучения: усвоения будущими специалистами базовой системы знаний в сфере нормативного обеспечения местного самоуправления

Предмет изучения в дисциплине: упорядоченная совокупность знаний, представляющих собой фундаментальные понятия права, положенные в основу нормативного обеспечения местного самоуправления

Содержательные модули: муниципальное право как отрасль права, учебная дисциплина и наука, местное самоуправление в Украине: организация работы представительных органов и должностных лиц местного самоуправления, организация работы депутатов и исполнительных органов местных советов, организация работы Верховной Рады и Совета Министров Автономной Республики Крым.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура робочої програми навчальної дисципліни «Нормативне забезпечення місцевого самоврядування» наведена в таблиці:

Характеристика дисципліни: підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних до ECTS -3 у тому числі: модулів-1; змістових модулів -3; самостійна робота – 54 годин.	Напрямок підготовки: 0502 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент організацій місцевого самоврядування» і «Менеджмент організацій міського господарства» Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Нормативна Рік підготовки: 3. Семестр: 6.
Кількість годин: усього -108 годин; за змістовими модулями: ЗМ 1.1. – 36 годин; ЗМ 1.2. – 36 годин; ЗМ 1.3. – 36 годин.		Лекції: кількість годин -16. Практичні заняття: кількість годин -32. Самостійна робота: кількість годин - 60.
Кількість тижнів викладання дисципліни: 18. Кількість годин на тиждень – 6		Вид контролю: Залік; Іспит.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних (лекційних та практичних) занять. Особливе значення в процесі вивчення і закріплення знань відіграє самостійна робота студентів.

Зазначені види занять розроблені у відповідності до положень Болонської декларації.

2.1. КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО СТУДЕНТІВ

«Нормативне забезпечення місцевого самоврядування» є нормативною навчальною дисципліною.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни:

Вивченню дисципліни передують дисципліни «Правознавство» та «Господарське право» які сприяють формуванню правової культури та вмінню користуватися нормативно-правовими актами.

В результаті вивчення дисципліни студенту необхідно

- знати:

- * основні поняття, принципи та інститути муніципального права;
- * напрями правового регулювання муніципально-правових відносин;
- * поняття та систему місцевого самоврядування;
- * принципи, функції, основи та гарантії місцевого самоврядування;
- * система, будова, форми та методи діяльності місцевих рад;
- * порядок проходження служби в органах місцевого самоврядування;
- * організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників;
- * організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад;
- * організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим;
- * особливості місцевого самоврядування у містах Київ та Севастополь.

- вміти:

- * приймати обґрунтовані рішення у сфері управління, організації місцевого самоврядування;
- * застосовувати набуті теоретичні знання у вирішенні практичних питань та конкретних професійних ситуацій.

Розподіл обсягу навчальної роботи студента денної форми навчання

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практик., семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
6.050200 МОМГ	3/108	6	48	16	32	-	60	-	-	-	6	-
6.050200 МОМС	3/108	6	48	16	32	-	60	-	-	-	-	6

Розподіл обсягу навчальної роботи студента заочної форми навчання

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Семестр(и)	Години								Екзамен (семестр)	Залік (семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
				Лекції	Практик., семінари	Лабораторні		Контр. роб.	КП/КР	РГР		
6.050200 МОМГ	3/108	6	12	8	4	-	96	10	-	-	6	-

2.2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни «Нормативне забезпечення місцевого самоврядування» студент має ознайомитись з програмою дисципліни, з її структурою, змістом і змістом кожного змістового модуля, формами і методами навчання, з усіма видами і методами контролю знань, методикою їх оцінювання.

Тематичний план Навчальної дисципліни складається з одного модуля, який логічно пов'язує три змістових модуля, кожен з яких у свою чергу, об'єднує в собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, що логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні, практичні заняття, індивідуальна науково-дослідна робота в формі виконання контрольної роботи, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

2.3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ

Назва теми	Перелік питань
1	2
Модуль 1. Нормативне забезпечення місцевого самоврядування	
ЗМ 1.1. Муніципальне право як галузь права, учбова дисципліна та наука. Місцеве самоврядування в Україні: організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування	
Тема 1. Поняття муніципального права. Джерела та система муніципального права. Муніципально-правові відносини. Зарубіжний досвід місцевого самоврядування.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття муніципального права. 2. Джерела та система муніципального права. 3. Принципи муніципального права. 4. Муніципально-правові відносини. 5. Зарубіжний досвід місцевого самоврядування.
Тема 2. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. Принципи, функції, основи та гарантії місцевого самоврядування в Україні.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. 2. Принципи та функції, місцевого самоврядування. 3. Територіальна, правова й фінансова основи організації місцевого самоврядування. 4. Форми та методи діяльності органів місцевого самоврядування в Україні.
Тема 3. Система і будова місцевих рад. Форми та методи діяльності місцевих рад. Служба в органах місцевого самоврядування.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Система і будова місцевих рад. 2. Функції і компетенція місцевих рад. 3. Форми й методи діяльності місцевих рад. 4. Поняття та принципи служби в органах місцевого самоврядування. 5. Порядок проходження служби в органах місцевого самоврядування.
Тема 4. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація роботи сільського, селищного, міського голови. 2. Організація роботи секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників.
ЗМ 1.2. Організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад.	
Тема 5. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація підготовки виборів депутатів місцевих рад. 2. Організація проведення виборів депутатів місцевих рад. 3. Підрахунок голосів і оприлюднення результатів.

1	2
Тема 6. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах і виборчих округах: форми, методи та гарантії діяльності.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах. 2. Організація роботи депутатів місцевих рад з виборцями. 3. Депутатські запити, звернення, запитання, порядок їх внесення і розгляду. 4. Гарантії діяльності депутатів місцевих рад.
Тема 7. Порядок формування, будова, форми і методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Порядок формування, будова виконавчих комітетів місцевих рад. 2. Форми і методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад.
Тема 8. Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад. Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад. 2. Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад.
<i>ЗМ 1.3. Організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.</i>	
Тема 9. Основи організації та діяльності Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правовий статус Верховної Ради Автономної Республіки Крим. 2. Правовий статус Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.
Тема 10. Організація підготовки і проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація підготовки виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим. 2. Організація проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим. 3. Підрахунок голосів і оприлюднення результатів. 4. Організація роботи депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим.
Тема 11. Організаційна будова та функції Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організаційна будова та функції Верховної Ради Автономної Республіки Крим 2. Організаційна будова та функції Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.

1	2
Тема 12. Організація роботи органів і посадових осіб Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.	1. Організація роботи органів і посадових осіб Верховної Ради Автономної Республіки Крим 2. Апарат Верховної Ради Автономної республіки Крим. 3. Організація роботи органів і посадових осіб Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.
Тема 13. Форми і методи діяльності Верховної Ради Автономної Республіки Крим та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.	1. Форми і методи діяльності Верховної Ради Автономної Республіки Крим 2. Форми і методи діяльності Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.

**Розподіл часу за модулями і змістовими модулями
та форми навчальної роботи студента денної форми навчання**

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	3/108	16	32	-	60
ЗМ 1.1. Муніципальне право як галузь права, учбова дисципліна та наука. Місцеве самоврядування в Україні: організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування	1/36	6	10	-	20
ЗМ 1.2. Організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад	1/36	6	10	-	20
ЗМ 1.3. Організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим	1/36	4	12	-	20

**Розподіл часу за модулями і змістовими модулями
та форми навчальної роботи студента заочної форми навчання**

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1	3/108	8	4	-	96
ЗМ 1.1. Муніципальне право як галузь права, учбова дисципліна та наука. Місцеве самоврядування в Україні: організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування	1/36	4	-	-	32
ЗМ 1.2. Організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад	1/36	2	2	-	32
ЗМ 1.3. Організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим	1/36	2	2	-	32

2.4. План лекційного курсу (денне навчання)

Зміст	МОМГ	МОМС
ЗМ 1.1. Муніципальне право як галузь права, учбова дисципліна та наука. Місцеве самоврядування в Україні: організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування	6	6
1. Поняття муніципального права. Джерела та система муніципального права. Муніципально-правові відносини. Зарубіжний досвід місцевого самоврядування.	2	2
2. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. Принципи, функції, основи та гарантії місцевого самоврядування в Україні.	2	2
3. Система і будова місцевих рад. Форми та методи діяльності місцевих рад. Служба в органах місцевого самоврядування.	1	1
4. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників.	1	1
ЗМ 1.2. Організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад	6	6
1. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад.	2	2
2. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах і виборчих округах: форми, методи та гарантії діяльності.	2	2
3. Порядок формування, будова, форми і методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад.	1	1
4. Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад. Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад	1	1
ЗМ 1.3. Організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим	4	4
1. Основи організації та діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	1	1
2. Організація підготовки і проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної республіки Крим.	1	1
3. Організаційна будова та функції Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	1	1
4. Організація роботи органів і посадових осіб Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	1	1
5. Форми і методи діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	-	-
РАЗОМ	16	16

План лекційного курсу (заочне навчання)

Зміст	МОМГ
ЗМ 1.1. Муніципальне право як галузь права, учбова дисципліна та наука. Місцеве самоврядування в Україні: організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування	4
1. Поняття муніципального права. Джерела та система муніципального права. Муніципально-правові відносини. Зарубіжний досвід місцевого самоврядування.	1
2. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. Принципи, функції, основи та гарантії місцевого самоврядування в Україні.	1
3. Система і будова місцевих рад. Форми та методи діяльності місцевих рад. Служба в органах місцевого самоврядування.	1
4. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників.	1
ЗМ 1.2. Організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад	2
1. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад.	2
2. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах і виборчих округах: форми, методи та гарантії діяльності.	-
3. Порядок формування, будова, форми і методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад.	-
4. Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад. Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад	-
ЗМ 1.3. Організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим	2
1. Основи організації та діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	2
2. Організація підготовки і проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної республіки Крим.	-
3. Організаційна будова та функції Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	-
4. Організація роботи органів і посадових осіб Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	-
5. Форми і методи діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	-
РАЗОМ	8

2.5. Плани практичних (семінарських) занять

Тема 1. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ - ОБОВ'ЯЗКОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

План семінарського заняття:

1. Значення та місце місцевого самоврядування - як одного з елементів правової держави.

2. Основні напрямки здійснення місцевого самоврядування в Україні.

Тематика рефератів:

1. Конституційні основи місцевого самоврядування.

2. Предмет і система муніципального права України.

3. Історичний розвиток місцевого самоврядування в Україні.

4. Зв'язок муніципального права України з іншими галузями права України.

5. Значення навчальної дисципліни «Нормативне забезпечення місцевого самоврядування» для студентів ХНАМГ.

Тема 2. ОРГАНІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

План семінарського заняття:

1. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні

2. Основи місцевого самоврядування.

3. Форми здійснення територіальною громадою місцевого самоврядування.

4. Принципи місцевого самоврядування.

5. Гарантії місцевого самоврядування.

Завдання

1. На сесії обласної ради було прийнято рішення про прийняття до комунальної власності області приміщення міської спортшколи через недоцільне й неефективне його використання міською радою, виконавчий комітет якої прийняв рішення про передачу в оренду приміщення спортшколи

для організації магазину спортивних товарів. Міська рада не погодилася з рішенням обласної ради і звернулася до суду з вимогою скасування рішення обласної ради.

Чи відповідають рішення обласної ради, виконавчого комітету міської ради вимогам законодавства? Яке рішення має прийняти суд?

2. Міська рада прийняла рішення про проведення місцевого референдуму щодо встановлення нового місцевого податку на утримання місцевої міліції. Міський прокурор подав протест до міської ради з вимогою скасувати незаконне рішення. У відповіді прокурору міським головою було зазначено, що прийняття рішення про проведення місцевого референдуму належить до виключної компетенції міської ради.

Дайте юридичний аналіз ситуації і запропонуйте шляхи її вирішення.

3. Міський прокурор звернувся з протестом на дії міського голови, який своїм розпорядженням вніс зміни до місцевого бюджету. Міський голова направив міському прокурору пояснення щодо законності своїх дій з посиланням на регламент місцевої ради, в якому було закріплено, що зміни до міського бюджету в міжсесійний період вносяться розпорядженням міського голови з подальшим затвердженням на сесії міської ради.

Дайте юридичний аналіз ситуації і визначте шляхи її вирішення. Як здійснюється підготовка і внесення змін до місцевого бюджету?

4. На сесії міської ради було прийнято рішення про проведення консультативного референдуму щодо надання місту спеціального статусу - міста республіканського значення. Міський прокурор опротестував рішення ради і вимагав його скасувати. У відповіді прокурору міський голова зазначив, що референдум матиме носити консультативний характер, тому міська рада має право приймати рішення про його проведення.

Чи відповідає рішення міської ради вимогам законодавства щодо проведення місцевого референдуму? Які питання можуть бути предметом місцевого референдуму?

5. Вуличний комітет звернувся до секретаря міської ради з вимогою

провести слухання з питань екологічних проблем міста. Секретар міської ради відмовив вуличному комітету, пояснивши, що слухання проводяться за вимогою не менш як 300 членів територіальної громади і пропозицію про проведення слухання слід попередньо узгодити з виконавчим комітетом міської ради.

Прокоментуйте дії вуличного комітету і секретаря міської ради. Як відбувається організація слухань у місцевій раді?

Тематика рефератів:

1. Територіальна громада - первинний суб'єкт місцевого самоврядування.
2. Порядок підготовки і проведення місцевих референдумів.
3. Збори громадян, організація їх підготовки і порядок проведення.
4. Місцеві ініціативи, громадські слухання, організація їх проведення.
5. Звернення громадян.
6. Відповідальність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

Тема 3. ОРГАНІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

План семінарського заняття:

1. Поняття і загальна характеристика елементів організації та діяльності органів місцевого самоврядування в Україні.
2. Системно-структурна організація органів місцевого самоврядування в Україні.
3. Територіальна, правова, матеріальна й фінансова основи організації та діяльності органів місцевого самоврядування в Україні.

Тематика рефератів:

1. Система і структура органів місцевого самоврядування, їх спільні риси та особливості.
2. Поняття і сутність принципів місцевого самоврядування в Україні
3. Функції і компетенції органів місцевого самоврядування.

4. Форми діяльності органів місцевого самоврядування.
5. Методи діяльності органів місцевого самоврядування.

Тема 4. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ОРГАНІВ І ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

План семінарського заняття:

1. Система і будова місцевих рад.
2. Функції і компетенція місцевих рад.
3. Форми й методи діяльності місцевих рад.
4. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та їх заступників.
5. Організація роботи апарату місцевих рад.
6. Організація роботи виконавчих органів місцевих рад.
7. Організація роботи органів самоорганізації населення.

Завдання

1. Міський голова своїми розпорядженнями затвердив положення про виконавчі органи міської ради та їх структуру, а також за ініціативою жителів вулиці створив вуличний комітет. На сесії міської ради більшістю голосів депутатів було прийнято рішення про скасування розпоряджень міського голови. Міський голова не погодився з рішенням ради і зупинив його дію своїм розпорядженням.

Чи правомірні прийняті акти міського голови?

2. Київський міський голова на засіданні Кабінету Міністрів України вніс проект Указу Президента України щодо передачі в комунальну власність територіальної громади м. Києва державної бібліотеки. Кабінет Міністрів України відхилив даний проект, зазначивши, що міський голова не має права вносити на розгляд уряду проекти актів Президента України. Після цього міський голова м. Києва направив проект даного указу до Секретаріату Президента України.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи відповідають дії київського міського голови вимогам чинного законодавства ?

3. На сесії обласної ради було прийнято рішення про утворення тимчасової контрольної комісії для здійснення контролю за виконанням обласного бюджету і вивчення питання про стан агропромислового комплексу області. До складу комісії були включені заступник голови обласної ради, заступник обласного прокурора, голова постійної комісії з питань бюджету і фінансів обласної ради, фінансові експерти. Тимчасова контрольна комісія звернулася до голови обласної державної адміністрації з вимогою надати звіт про хід виконання обласного бюджету. Голова обласної державної адміністрації відмовився виконувати вимоги тимчасової контрольної комісії і звернувся до суду з вимогою скасувати рішення обласної ради.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи відповідають рішення обласної ради і дії голови обласної державної адміністрації вимогам чинного законодавства? Який порядок утворення тимчасових контрольних комісій місцевих рад?

4. Жителі села звернулися до Верховної Ради України з вимогою достроково припинити повноваження сільського голови, який відмовився надати звіт територіальній громаді про свою роботу за три місяці. Голова Верховної Ради України доручив комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування підготувати відповідь на це звернення.

Проаналізуйте ситуацію і підготуйте юридично обґрунтовану відповідь на звернення.

5. На засіданні виконавчого комітету сільської ради було прийнято рішення про саморозпуск і створення органу самоорганізації населення - сільського комітету, якому були передані всі повноваження виконавчих органів сільської ради. Районний прокурор опротестував рішення виконавчого комітету сільської ради і вимагав від сільської ради негайно його скасувати. У відповіді прокурору сільський голова зазначив, що місцева рада прийняла рішення про делегування частини своїх повноважень щодо управління місцевим господарством органу самоорганізації населення - сільському комітету.

Чи відповідають дії виконавчого комітету сільської ради вимогам законодавства? Який порядок створення органів самоорганізації населення? Як

має діяти у цій ситуації прокурор?

Тематика рефератів:

1. Організація здійснення місцевого самоврядування в м. Києві і Севастополі.
2. Сесія місцевої ради - як основна організаційна форма роботи.
3. Правовий статус постійних і тимчасових комісій місцевих рад.
4. Служба в органах місцевого самоврядування.
5. Виконавчий комітет місцевої ради: порядок формування і будова
6. Форми й методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад
7. Організація роботи апарату виконавчих комітетів місцевих рад.
8. Відділи, управління та інші виконавчі органи рад: система, будова, порядок утворення та форми роботи.
9. Компетенція виконавчих органів місцевих рад.

Тема 5. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

План семінарського заняття:

1. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад.
2. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах.
3. Організація роботи депутатів місцевих рад з виборцями.
4. Депутатські запити, звернення, запитання, порядок їх внесення і розгляду.
5. Гарантії діяльності депутатів місцевих рад.

Завдання

1. Заступника голови місцевої державної адміністрації було обрано депутатом міської ради, а потім - головою постійної комісії з питань законності. Міський прокурор вніс протест на дії міської ради, вимагаючи припинити повноваження заступника голови місцевої державної адміністрації як депутата міської ради, оскільки це порушує вимоги законодавства щодо суміщення посад.

Чи є підстави для дострокового припинення повноважень депутата міської ради?

Як має діяти рада в цій ситуації?

2. Депутат сільської ради звернувся до прокурора області з вимогою провести перевірку діяльності комунального підприємства, розташованого на території сільської ради, і притягти до відповідальності керівництво цього підприємства, яке допускає порушення законності. У відповіді на депутатське звернення було зазначено, що депутат місцевої ради має право порушувати питання про проведення перевірок діяльності підконтрольних раді підприємств тільки на сесії ради. Депутат був не задоволений результатом розгляду свого звернення гарантій депутатської діяльності. У відповіді на депутатське звернення прокурор зазначив, що питання щодо забезпечення гарантій депутатської діяльності належить до компетенції міської ради.

Дайте юридичний аналіз ситуації. У яких випадках депутат місцевої ради звільняється від виконання виробничих або службових обов'язків? Як здійснюється забезпечення гарантій депутатської діяльності депутатів місцевих рад?

Тематика рефератів:

1. Правове регулювання дострокового припинення повноважень депутата місцевої ради.
2. Організація діяльності депутатських фракцій, груп у місцевих радах.
3. Організація виконання доручень виборців.

Тема 6. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ОРГАНІВ ВЛАДИ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ

План семінарського заняття:

1. Правовий статус Верховної Ради Автономної Республіки Крим.
2. Організаційна будова та порядок формування Верховної Ради Автономної Республіки Крим.
3. Форми і методи діяльності Верховної Ради Автономної Республіки Крим.
4. Організація роботи депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим.
5. Апарат Верховної Ради Автономної Республіки Крим і організація його роботи.

6. Організація роботи органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим.

Завдання

1. Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим сформував порядок денний і скликав сесію Верховної Ради Автономної Республіки Крим, на якій запропонував ввести до складу Президії Верховної Ради Автономної Республіки Крим Постійного представника Президента України в Автономній Республіці Крим і Голову Ради Міністрів Автономної Республіки Крим і доручити Президії Верховної Ради Автономної Республіки Крим здійснення контролю за підготовкою проекту бюджету Автономної Республіки Крим. Депутати погодилися з пропозиціями Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим і прийняли відповідну постанову. Постійний представник Президента України в Автономній Республіці Крим інформував главу держави про дії Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Дайте юридичний аналіз ситуації і запропонуйте шляхи її вирішення. Чи відповідають дії Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим і Постійного представника Президента України в Автономній Республіці Крим вимогам законодавства?

2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, заслухавши прокурора Автономної Республіки Крим, визнала його роботу незадовільною, через що своєю постановою відсторонила його від виконання повноважень і направила про це звернення Генеральному прокурору України.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Які подальші дії прокурора Автономної Республіки Крим і Генерального прокурора України?

3. Верховна Рада Автономної Республіки Крим своєю постановою зупинила дію деяких нормативних актів Ради Міністрів Автономної Республіки Крим як таких, що суперечать законам України, Конституції Автономної Республіки Крим та іншим нормативно-правовим актам Верховної Ради Автономної Республіки Крим, і одночасно звернулася до Президента України щодо їх скасування. Президент України не погодився з позицією Верховної Ради

Автономної Республіки Крим і у своїй відповіді зазначив про відсутність підстав для скасування нормативно-правових актів Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.

Дайте юридичний аналіз ситуації і запропонуйте шляхи її вирішення.

4. Розпорядженням Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим був сформований апарат Верховної Ради Автономної Республіки Крим, затверджено положення про Секретаріат і Управління справами Верховної Ради Автономної Республіки Крим і з числа депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим призначені керівник Секретаріату і керуючий справами Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Чи були дотримані вимоги законодавства у процесі формування апарату Верховної Ради Автономної Республіки Крим?

Тематика рефератів:

1. Функції Верховної Ради Автономної Республіки Крим.
2. Організація підготовки і проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим.
3. Порядок утворення і будова Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.
4. Функції Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.
5. Форми і методи діяльності Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.
6. Організація роботи апарату Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.
7. Організація діяльності інших органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим.
8. Правова природа актів органів влади Автономної Республіки Крим. Порядок їх прийняття і реалізації.

Розподіл часу на практичні (семінарські) заняття (денне навчання)

Зміст	МОМГ	МОМС
ЗМ 1.1. Муніципальне право як галузь права, учбова дисципліна та наука. Місцеве самоврядування в Україні: організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування	10	10
1. Поняття муніципального права. Джерела та система муніципального права. Муніципально-правові відносини. Зарубіжний досвід місцевого самоврядування.	2	2
2. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. Принципи, функції, основи та гарантії місцевого самоврядування в Україні.	3	3
3. Система і будова місцевих рад. Форми та методи діяльності місцевих рад. Служба в органах місцевого самоврядування.	2	2
4. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників.	3	3
ЗМ 1.2. Організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад	10	10
1. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад.	2	2
2. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах і виборчих округах: форми, методи та гарантії діяльності.	3	3
3. Порядок формування, будова, форми і методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад.	2	2
4. Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад. Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад	3	3
ЗМ 1.3. Організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим	12	12
1. Основи організації та діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	4	4
2. Організація підготовки і проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної республіки Крим.	2	2
3. Організаційна будова та функції Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	2	2
4. Організація роботи органів і посадових осіб Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	2	2
5. Форми і методи діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	2	2
РАЗОМ	32	32

Розподіл часу на практичні (семінарські) заняття (заочне навчання)

Зміст	МОМГ
ЗМ 1.1. Муніципальне право як галузь права, учбова дисципліна та наука. Місцеве самоврядування в Україні: організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування	-
1. Поняття муніципального права. Джерела та система муніципального права. Муніципально-правові відносини. Зарубіжний досвід місцевого самоврядування.	-
2. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні. Принципи, функції, основи та гарантії місцевого самоврядування в Україні.	-
3. Система і будова місцевих рад. Форми та методи діяльності місцевих рад. Служба в органах місцевого самоврядування.	-
4. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників.	-
ЗМ 1.2. Організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад	2
1. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад.	2
2. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах і виборчих округах: форми, методи та гарантії діяльності.	-
3. Порядок формування, будова, форми і методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад.	-
4. Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад. Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад	-
ЗМ 1.3. Організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим	2
1. Основи організації та діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	2
2. Організація підготовки і проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної республіки Крим.	-
3. Організаційна будова та функції Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	-
4. Організація роботи органів і посадових осіб Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	-
5. Форми і методи діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим.	-
РАЗОМ	4

2.6. Індивідуальні завдання:

У межах дисципліни студент заочної форми навчання виконує підсумкову контрольну роботу. Мета контрольної роботи полягає в тому, щоб допомогти слухачам у вивченні курсу трудового права, а також в перевірці засвоєння ними певного матеріалу, вміння самостійно аналізувати конкретну ситуацію і правильно застосовувати діюче законодавство.

Контрольна робота повинна бути виконана за одним із варіантів.

Остання цифра залікової книжки студента відповідає номеру варіанта, тобто:

1 - перший варіант; 2 - другий варіант; 3 - третій варіант; .0 - десятий варіант.

Заміна варіантів не допускається.

Студенти, насамперед, повинні ознайомитись із запропонованим матеріалом, враховуючи вказівки для самостійного вивчення курсу «Нормативне забезпечення місцевого самоврядування».

Починаючи вирішувати задачу, треба передусім уважно вивчити відповідний матеріал в навчальній літературі, ознайомитися з відповідними нормативними актами.

Рішення повинно являти собою розгорнуту і обґрунтовану відповідь на поставлені запитання, а також на запитання, що виникають а результаті логічного аналізу умов задачі. Вони повинні містити посилання на відповідні нормативні акти, їх назву, ким і коли прийняті, де надруковані. У разі необхідності у висновках повинні бути використані певні теоретичні положення.

Обсяг готової контрольної роботи повинен становити 14-18 аркушів. Орієнтовна кількість аркушів у завданнях: теоретичні питання 10 -12 аркушів, рішення задач 4-8 аркушів.

Список використаних джерел необхідно скласти у певному порядку: спочатку наводяться нормативно-правові акти, потім загальна й спеціальна література за алфавітом.

Обсяг часу на виконання контрольної роботи в годинах становить 10 годин.

2.6.1. Варіанти контрольних робіт.

Варіант №1

Питання:

1. Конституційні основи місцевого самоврядування в Україні.
2. Територіальна, правова, матеріальна й фінансова основи організації та діяльності органів місцевого самоврядування в Україні.

Задача: На сесії обласної ради було прийнято рішення про прийняття до комунальної власності області приміщення міської спортшколи через недоцільне та неефективне його використання міською радою, виконавчий комітет якої прийняв рішення про передачу в оренду приміщення спортшколи для організації магазину спортивних товарів. Міська рада не погодилася з рішенням обласної ради і звернулася до суду з вимогою скасування цього рішення.

Чи відповідають рішення обласної ради і виконавчого комітету міської ради вимогам законодавства?

Варіант №2

Питання:

- 1 Системно-структурна організація органів місцевого самоврядування в Україні.
- 2 Гарантії місцевого самоврядування.

Задача: Міська рада прийняла рішення про проведення місцевого референдуму щодо встановлення нового місцевого податку на утримання місцевої міліції. Міський прокурор подав протест до міської ради з вимогою скасувати незаконне рішення. У відповіді прокурору міським головою було зазначено, що прийняття рішення про проведення місцевого референдуму належить до виключної компетенції міської ради.

Дайте юридичний аналіз ситуації і запропонуйте шляхи її вирішення.

Варіант № 3

Питання:

1. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні.
2. Гарантії діяльності депутатів місцевих рад.

Задача: На засіданні виконавчого комітету сільської ради було прийнято рішення про саморозпуск і створення органу самоорганізації населення - сільського комітету, якому були передані всі повноваження виконавчих органів сільської ради. Районний прокурор опротестував рішення виконавчого комітету сільської ради і вимагав від сільської ради негайно його скасувати. У відповіді прокурору сільський голова зазначив, що місцева рада прийняла рішення про делегування частини своїх повноважень щодо управління місцевим господарством органу самоорганізації населення - сільському комітету.

Чи відповідають дії виконавчого комітету сільської ради вимогам законодавства? Який порядок створення органів самоорганізації населення? Як має діяти в цій ситуації прокурор?

Варіант №4

Питання:

1. Форми здійснення територіальною громадою місцевого самоврядування.
2. Форми й методи діяльності місцевих рад.

Задача. Міський прокурор звернувся з протестом на дії міського голови, який своїм розпорядженням вніс зміни до місцевого бюджету. Міський голова направив міському прокурору пояснення щодо законності своїх дій з посиланням на регламент місцевої ради, в якому було закріплено, що зміни до міського бюджету в міжсесійний період вносяться розпорядженням міського голови з подальшим затвердженням на сесії міської ради.

Дайте юридичний аналіз ситуації і визначте шляхи її вирішення. Як

здійснюються підготовка і внесення змін до місцевого бюджету?

Варіант №5

Питання:

1. Система і будова місцевих рад.
2. Принципи місцевого самоврядування.

Задача: На сесії міської ради було прийнято рішення про проведення консультативного референдуму щодо надання місту спеціального статусу - міста республіканського значення. Міський прокурор опротестував рішення ради і вимагав його скасувати. У відповіді прокурору міський голова зазначив, що референдум матиме консультативний характер, а тому міська рада має право приймати рішення про його проведення.

Чи відповідає рішення ради вимогам законодавства щодо проведення місцевого референдуму? Які питання можуть бути предметом місцевого референдуму?

Варіант № 6

Питання

1. Організація роботи виконавчих органів місцевих рад;
2. Депутатські запити, звернення, запитання, порядок їх внесення і розгляду;

Задача: Вуличний комітет звернувся до секретаря міської ради з вимогою провести слухання з питань екологічних проблем міста. Секретар міської ради відмовив вуличному комітету, пояснивши, що слухання проводяться за вимогою не менш як 300 членів територіальної громади і пропозицію про проведення слухання слід попередньо узгодити з виконавчим комітетом міської ради.

Прокоментуйте дії вуличного комітету і секретаря міської ради. Як відбувається організація слухань у місцевій раді?

Варіант №7

Питання:

1. Функції та компетенція місцевих рад.
2. Організація роботи органів самоорганізації населення.

Задача: Міський голова своїми розпорядженнями затвердив положення про виконавчі органи міської ради та їх структуру, а також за ініціативою жителів вулиці створив вуличний комітет. На сесії міської ради більшістю голосів депутатів було прийнято рішення про скасування розпоряджень міського голови. Міський голова не погодився з рішенням ради і зупинив його дію своїм розпорядженням.

Чи правомірні прийняті акти міського голови?

Варіант №8

Питання:

1. Організація роботи депутатів місцевих рад з виборцями.
2. Організація діяльності депутатських фракцій, груп у місцевих радах.

Задача: Депутат сільської ради звернувся до прокурора області з вимогою провести перевірку діяльності комунального підприємства, розташованого на території сільської ради, і притягти до відповідальності керівництво цього підприємства, яке допускає порушення законності. У відповіді на депутатське звернення було зазначено, що депутат місцевої ради має право порушувати питання про проведення перевірок діяльності підконтрольних раді підприємств тільки на сесії ради. Депутат був не задоволений результатом розгляду свого звернення гарантій депутатської діяльності. У відповіді на депутатське звернення прокурор зазначив, що питання щодо забезпечення гарантій депутатської діяльності належить до компетенції міської ради.

Дайте юридичний аналіз ситуації. У яких випадках депутат місцевої ради звільняється від виконання виробничих або службових

обов'язків? Яким чином здійснюється забезпечення гарантій депутатської діяльності депутатів місцевих рад?

Варіант №9

Питання:

1. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад.

2. Порядок підготовки та проведення сесій місцевих рад.

Задача: На сесії обласної ради було прийнято рішення про утворення тимчасової контрольної комісії для здійснення контролю за виконанням обласного бюджету та вивчення питання про стан агропромислового комплексу області. До складу комісії були включені заступник голови обласної ради, заступник обласного прокурора, голова постійної комісії з питань бюджету і фінансів обласної ради, фінансові експерти. Тимчасова контрольна комісія звернулася до голови обласної державної адміністрації з вимогою надати звіт про хід виконання обласного бюджету. Голова обласної державної адміністрації відмовився виконувати вимоги тимчасової контрольної комісії і звернувся до суду з вимогою скасувати рішення обласної ради.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи відповідають рішення обласної ради та дії голови обласної державної адміністрації вимогам чинного законодавства? Який порядок утворення тимчасових контрольних комісій місцевих рад?

Варіант №10

Питання:

1. Організація роботи депутатів місцевих рад у радах.

2. Апарат місцевих рад і організація його роботи.

Задача: Заступника голови місцевої державної адміністрації

було обрано депутатом міської ради, а потім - головою постійної комісії з питань законності. Міський прокурор вніс протест на дії міської ради, вимагаючи припинити повноваження заступника голови місцевої державної адміністрації як депутата міської ради, оскільки це порушує вимоги законодавства щодо суміщення посад.

Чи є підстави для дострокового припинення повноважень депутата міської ради?

Як має діяти рада у цій ситуації?

2.7. Самостійна навчальна робота студента (денна форма навчання)

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
ЗМ 1.1. Муніципальне право як галузь права, учбова дисципліна та наука. Місцеве самоврядування в Україні: організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування.	20	
1.Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	4	Відповіді у зошиті для практичних занять
3. Самостійний розгляд питань теми «Система і будова місцевих рад. Форми та методи діяльності місцевих рад. Служба в органах місцевого самоврядування».	4	Конспект
4. Самостійний розгляд питань теми «Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників».	4	Конспект
5. Написання та презентація реферату	4	Реферат
ЗМ 1.2. Організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад	20	
1. Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	4	Відповіді у зошиті для практичних занять
3. Самостійний розгляд питання «Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад».	4	Конспект
4. Самостійний розгляд питання «Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад».	4	Конспект
5. Написання та презентація реферату	4	Реферат
ЗМ 1.3. Організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим	20	
1.Огляд основної та додаткової літератури	4	Конспект
2.Самостійний розгляд питань теми « Форми і методи діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим».	4	Конспект
3.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	4	Відповіді у зошиті для практичних занять
4. Самостійний розгляд питання «Відносини органів влади Автономної Республіки Крим і органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян, органами юстиції, органами прокуратури, Служби безпеки України та органами внутрішніх справ».	4	Конспект
5. Написання та презентація реферату	4	Реферат
РАЗОМ	60	

Самостійна навчальна робота студента(заочна форма навчання)

Форми самостійної роботи (за змістовими модулями)	Години	Форма звіту
ЗМ 1.1. Муніципальне право як галузь права, учбова дисципліна та наука. Місцеве самоврядування в Україні: організація роботи представницьких органів і посадових осіб місцевого самоврядування.	32	
1.Огляд основної та додаткової літератури	8	Конспект
2.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	6	Відповіді у зошиті для практичних занять
3. Самостійний розгляд питань теми «Система і будова місцевих рад. Форми та методи діяльності місцевих рад. Служба в органах місцевого самоврядування».	8	Конспект
4. Самостійний розгляд питань теми «Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників».	6	Конспект
5. Написання завдання контрольної роботи	4	Зошит для контр. робіт
ЗМ 1.2. Організація роботи депутатів та виконавчих органів місцевих рад	32	
1. Огляд основної та додаткової літератури	8	Конспект
2. Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	6	Відповіді у зошиті для практичних занять
3. Самостійний розгляд питання «Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад».	8	Конспект
4. Самостійний розгляд питання «Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад».	8	Конспект
5. Написання завдання контрольної роботи	2	Зошит для контр.робіт
ЗМ 1.3. Організація роботи Верховної Ради та Ради Міністрів Автономної Республіки Крим	32	
1.Огляд основної та додаткової літератури	8	Конспект
2.Самостійний розгляд питань теми « Форми і методи діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим та Ради Міністрів Автономної республіки Крим».	6	Конспект
3.Розгляд контрольних запитань і прикладів тестових завдань	8	Відповіді у зошиті для практичних занять
4. Самостійний розгляд питання «Відносини органів влади Автономної Республіки Крим і органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян, органами юстиції, органами прокуратури, Служби безпеки України та органами внутрішніх справ».	6	Конспект
5. Написання завдання контрольної роботи	4	Зошит для контрольних робіт
РАЗОМ	96	

2.8 Контрольні запитання для самоперевірки:

1. Поняття муніципального права України.
2. Історія розвитку місцевого самоврядування в Україні.
3. Джерела муніципального права України.
4. Система муніципального права України.
5. Муніципальні-правові відносини.
6. Муніципальне право як наука і «НЗМС» як учбова дисципліна.
7. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні.
8. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування.
9. Принципи місцевого самоврядування в Україні.
10. Функції місцевого самоврядування в Україні.
11. Основи місцевого самоврядування в Україні.
12. Гарантії місцевого самоврядування в Україні.
13. Система і будова місцевих рад.
14. Функції та компетенція місцевих рад.
15. Форми та методи діяльності місцевих рад.
16. Організація роботи постійних і тимчасових комісій місцевих рад.
17. Апарат місцевої ради і організація його роботи.
18. Служба в органах місцевого самоврядування.
19. Організація роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районої ради та його заступників.
20. Організація роботи органів самоорганізації населення.
21. Організація підготовки і проведення виборів депутатів місцевих рад.
22. Організація роботи місцевих рад у радах.
23. Організація роботи депутатів місцевих рад у виборчих округах.
24. Депутатські запити, звернення, запитання, порядок їх внесення і розгляду.
25. Гарантії діяльності депутатів місцевих рад.
26. Порядок формування і будова виконавчих комітетів місцевих рад.
27. Форми і методи роботи виконавчих комітетів місцевих рад.
28. Організація роботи апарату виконавчих комітетів.

29. Система, будова, порядок утворення та форми роботи відділів, управлінь, комісій та інших виконавчих органів рад.
30. Функції та компетенція виконавчих органів місцевих рад.
31. Основи організації та діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим.
32. Організація підготовки і проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної республіки Крим.
33. Організаційна будова та функції Верховної Ради Автономної республіки Крим.
34. Організація роботи органів і посадових осіб Верховної Ради Автономної республіки Крим.
35. Організація роботи депутатів Верховної Ради Автономної республіки Крим.
36. Форми і методи діяльності Верховної Ради Автономної республіки Крим; Апарат Верховної Ради Автономної республіки Крим та організація його роботи.
37. Порядок утворення і будова Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.
38. Функції Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.
39. Форми і методи діяльності Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.
40. Організація роботи апарату Ради Міністрів Автономної Республіки Крим.
41. Організація діяльності інших органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим.
42. Відносини органів влади Автономної Республіки Крим і органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян.
43. Відносини органів влади Автономної Республіки Крим і органів місцевого самоврядування з судовими та органами юстиції.
44. Відносини органів влади Автономної Республіки Крим і органів місцевого самоврядування з органами прокуратури, служби безпеки України та органами внутрішніх справ.
45. Загальна характеристика моделей управління на місцях у світі.
46. Перспективи й шляхи розвитку місцевого самоврядування в Україні.

47. Акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
48. Організаційно-правові основи здійснення місцевого самоврядування в м. Києві і Севастополі.
49. Правовий статус посадових осіб органів місцевого самоврядування м. Києва і м. Севастополя.
50. Матеріальна і фінансова основа здійснення місцевого самоврядування у м. Києві і м. Севастополі.
51. Гарантії забезпечення здійснення місцевого самоврядування у м. Києві і Севастополі.
52. Правовий статус асоціацій місцевого самоврядування в Україні.
53. Порядок створення та реєстрація асоціацій місцевого самоврядування в Україні.
54. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні.

2.9 Засоби контролю та структура залікового кредиту (денна форма навчання)

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. Тестування	10
Презентація реферату	5
Усні відповіді, індивідуальні завдання	5
ЗМ 1.2. Тестування	10
Презентація реферату	5
Усні відповіді, індивідуальні завдання	5
ЗМ 1.3. Тестування	10
Презентація реферату	5
Усні відповіді, індивідуальні завдання	5
Підсумковий контроль з МОДУЛЕМ 1	
Письмовий іспит (залік)	40
Усього за модулем 1	100%

Заочна форма навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
Захист контрольної роботи	20
ЗМ 1.1. Тестування	10
ЗМ 1.2. Тестування	10
Індивідуальні завдання	5
ЗМ 1.3. Тестування	10
Індивідуальні завдання	5
Підсумковий контроль з МОДУЛЕМ 1	
Письмовий іспит	40
Усього за модулем 1	100%

2.10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА: НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Питання Адміністрації Президента України: Указ Президента України від 29 грудня 1999 р. зі змінами, що внесені Указами Президента України № 278/2000 від 23.02.2000 р. і № 397/200 від 9,03.2000 р.

2. Президент в Україні: Законодавче забезпечення діяльності // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. - 1999. - № 8. - 416с.

3. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // ВВР. - 1990. - № 31. - Ст. 429.

4. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. - К.: Юрінком, 1996. - 80 с.

5. Конституція Автономної Республіки Крим от 21 октября 1998 года: Затв. Законом України від 23 грудня 1998 року // Крымские Известия. - 1998. - 27 октября.

6. Про Автономну Республіку Крим: Закон України від 17 березня 1995 року // ВВР. - 1995. - № 11. - Ст. 69.

7. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 10 лютого 1998 року // ВВР. - 1998. - № 29. - Ст. 191.

8. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів: Закон України від 6 квітня 2004 року № 1667-ІУ// Офіційний вісник України. – 2004. - № 45. – Ст. 343;

10. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 24 вересня 1997 року // ВВР. -2004. - № 43. - Ст. 280.

11. Про всеукраїнський та місцевий референдуми: Закон України від 3 липня 1991 року // ВВР. - 1991. - № 33. - Ст. 443; 1992. - № 35. -Ст:515.

12. Про державну податкову службу України: Закон України від 4 грудня 1990 року // ВВР. - 1991. - № 6. - Ст. 38; 1994. - № 15. - Ст. 84; 1995. - № 1. - Ст. 3; - № 30. - Ст. 229; 1996. - № 31. - Ст. 148.
13. Про державну службу: Закон України від 16 грудня 1993 року // ВВР. - 1993. - № 52. - Ст. 490; 1995. - № 34. - Ст. 268.
14. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року // ВВР. - 1996. - № 47. - Ст. 256.
15. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16 жовтня 1996 року // ВВР. - 1996. - № 49. - Ст. 272.
16. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 року // ВВР. - 1995. - № 19. - Ст. 135. - 1998. - № 40-41. - Ст. 250.
17. Про міліцію: Закон України від 20 грудня 1990 року // ВВР. - 1991. - № 4. - Ст. 20; 1992. - № 36. - Ст. 526; 1993. - № 11. - Ст. 83; 1994. - № 26. - Ст. 216; 1995. - № 15. - Ст. 102.
18. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року. - К.: Парламентське видавництво, 1997. - 100 с.
19. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року // ВВР. - 1999. - № 20-21. - Ст. 190.
20. Про об'єднання громадян: Закон України від 16 червня 1992 року // ВВР. - 1992. - № 34. - Ст. 504; 1993. - № 46. - Ст. 427.
21. Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим від 2 березня 2000 року // ВВР. - 2000. - № 21. - Ст. 158.
22. Про прокуратуру: Закон України від 5 листопада 1991 року // ВВР. - 1991. - № 53. - Ст. 793; 1993. - № 22. - Ст. 229; № 50. - Ст. 474; 1995. - № 11. - Ст. 71. - № 43. - Ст. 313.
23. Про Рахункову палату Верховної Ради України: Закон України від 11 липня 1996 року // ВВР. - 1996. - № 43. - Ст. 212.
24. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 року // ВВР. - 1992. - № 27. - Ст. 383.
25. Про статус народних депутатів України: Закон України від 17 листопада 1992 року // ВВР. - 1993. - № 3. - Ст. 17; 1994. - № 34. - Ст. 315; 1995. - № 34. - Ст. 268; № 35. - Ст. 270.
26. Про статус депутатів місцевих Рад народних депутатів від 4 лютого 1994 року // ВВР. - 1994. - № 24. - Ст. 180; 1993. - № 1. - Ст. 4; 1997. - № 6. - Ст. 49.
27. Про статус суддів: Закон України від 10 жовтня 1993 року // ВВР. - 1993. - № 8. - Ст. 56; 1994. - № 26. - Ст. 203.
28. Про Регламент Верховної Ради України: Постанова Верховної Ради України від 27 липня 1994 року // ВВР. - 1994. - № 35. - Ст. 339; № 40. - Ст. 371.
29. Про зміни у структурі центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року // Урядовий кур'єр. - 1999. - 17 грудня.
30. Про систему центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року // Урядовий кур'єр. - 1999. - 17 грудня.

31. Про склад Кабінету Міністрів України: Указ Президента України від 15 грудня 1999 року // Урядовий Кур'єр. - 1999. - 17 грудня.
32. Про Уповноваженого Верховної Ради України прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року // ВВР. - 1998. - № 20. - Ст. 99.
33. Європейська хартія місцевого самоврядування // Страсбург, 15 жовтня 1985 року;
34. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07 червня 2001 року № 2493-III // ВВР. – 2001. - № 14. – Ст. 112;
35. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11 липня 2001 року № 2625-III // ВВР. – 2001. - № 15. – Ст. 121.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антипов В. И. Научно-практический комментарий Закона Украины "Об обращениях граждан". - К.: НВЦ "Правові джерела", 1997. - 136 с.
2. Воронов М. П. Місцеве самоврядування та його акти: Навч. посібник. - К.: Право, 1992. - 137 с.
3. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. С.Г. Серьогіної. – Х.: Право, 2005. – 256с.
4. Конституційне право України /За ред. доктора юрид. наук, проф. В. Ф. Погорілка. - К.: Наукова думка, 1999. - 735 с.
5. Кравченко В. В. Конституційне право України: Навч. посібник. - К.: Інститут економіки і господарського права, 1998. - Ч. 1. - 88 с.
6. Муніципальне право України: Підручник / Кол. авт.; За ред. В.Ф. Погорілка, О.Ф. Фрицького. - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 592с.
7. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник / За ред. Я.Ю. Кондратьєва. - К.: Юрінком Інтер, 2003.
8. Журавський В.С., Серьогін В.О., Ярмиш О.Н. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник. -К.: Ін Юре, 2003.
9. Гнилорібов В.В., Тихонов В.М. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Навч. посібник - Луганськ: СНУ ім. В.Даля, 2004.
10. Свірський Б.М. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Навч. посібник - Харків: Еспада, 2001.
11. Державне будівництво: 36. норм.-прав. актів: У 2 кн. / За ред. М.І. Панова. - Харків: Гриф, 2002.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бутко І. П. Деякі проблеми становлення і розвитку місцевого та регіонального самоврядування в Україні // Актуальні проблеми управління територіями в Україні. - К.: Право, 1995. - С. 43-53.
2. Гурне Б. Державне управління / Пер. з франц. В. Шовкуна. - К.: Основи, 1993. - 165 с.
3. Колодій А. М. Принципи права України: Монографія. - К.: Юрінком Інтер, 1998. - 208 с.
4. Кравченко В. Місцеве самоврядування в історії України // Місцеве та регіональне самоврядування. - 1992. - Вип. 1. - С. 22-30.
5. Кравченко В. В., Штабський М. В. Деякі питання структури та формування місцевого самоврядування // Правова держава Україна: проблеми, перспективи розвитку. - Харків: НЮАУ, 1995. - С. 118-120.
6. Кривенко Л. Т. Верховний Совет Украины: место в системе государственной власти // Гос-во и право. - 1995. - № 5.
7. Кривенко Л. Т. Президент України: конституційно-правовий статус // Віче. - 1994. - № 12.
8. Лисенков С. Л. Конституція України: Матеріали до вивчення. -К.: Либідь, 1997. - 160 с.
9. Мелашенко В. Ф. Основи конституційного права України. - К.: Вентурі, 1996. - 208 с.
10. Мельниченко В. І. Президент у структурі державної влади // Трибуна. - 1995. - № 1/2.
11. Олійник А. Ю. Механізм, форми, методи, особливості забезпечення органами внутрішніх справ реалізації прав людини і громадянина: Лекція. - К.: Національна академія внутрішніх справ України, 1997. - 38 с.
12. Основи конституційного права України / За ред. акад. АПрН України, професора В. В. Копейчикова - К.: Юрінком, 1997. - 208 с.
13. Основи конституційного права України: Підручник. 2-е вид., доповнене / За ред. В. В. Копейчикова - К.: Юрінком Інтер, 1998.- 288 с.
14. Сахаров Н. А. Институт президентства в современном мире. - М.: Юрид. лит, 1994. - 145 с.
15. Смирнова Т. Місцеве самоврядування в системі територіальної організації влади // Проблеми реформування державної влади: конституційні та управлінські аспекти. - К.: Право, 1995. - С. 113-115.
16. Фрицький О. Ф. Порівняльний аналіз досвіду, становлення і розвитку місцевого самоврядування в Україні і у Франції // Вісник Академії правових наук України. - 1995. - № 3.
17. Фрицький О. Ф. Місцевому самоврядуванню державну підтримку // Місцеве та регіональне самоврядування України. - 1994. - Вип. 3 (8). - С. 20-27.
18. Фрицький О. Ф. Франція: проблеми місцевого самоврядування // Місцеве та регіональне самоврядування України. - 1994. - Вип. 3 (8). - С.90-98.
19. Шаповал В. М. Виконавча влада: правовий статус і реалії // Урядовий кур'єр. -1996. - 19 грудня.

20. Шаповал В. М. Вищі органи сучасної держави: Порівняльний аналіз. - К.: Програма Л, 1995. - 136 с.
21. Шаповал В. М. Президент в механизме осуществления государственной власти: Науч. доклады. - К., 1995. - Вип. 36.
22. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країни: Підручник. - К.: АртЕк, Вища шк., 1998. - 264 с.

Навчальне видання

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Нормативне забезпечення місцевого самоврядування» (для студентів 3 курсу денної і заочної форм навчання напряму підготовки бакалавра 0502 “Менеджмент” спеціалізації «Менеджмент організацій місцевого самоврядування» і «Менеджмент організацій міського господарства»)

Укладачі: Олексій Вікторович Харитонов

Тетяна Анатоліївна Коляда

Відповідальний за випуск: А.І.Кубах

Редактор: М.З.Аляб'єв

План 2009, поз.574Р

Підп. до друку 22.05.09	Формат 60x84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі	Умовн.-друк. арк. 2,0	Обл.-вид.арк 2,3
Зам.№ 4537	Тираж 10 прим.	

61002, Харків, вул.. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, Харків, вул.. Революції, 12